

Österlens

Naturskyddsförening

Program, vår – sommar 2024

Ordföranden har ordet

Hej alla medlemmar och andra programläsare! När jag skriver det här har det stora klimatmötet COP28 startat. Det är allvarliga tider nu med klimatförändringar som bland annat kommer att leda till mer frekventa extrema väderförhållanden som torkperioder och skyfall. Vi alla behöver göra mer för att släppa ut ännu mindre mängder växthusgaser; till 2025 ska utsläppen sluta öka och till 2050 ska de halveras. Naturskyddsföreningens positionspapper inför mötet i Dubai finner du här ([ladda ner PDF](#)). En viktig del är att konsumera mindre och leva cirkulärt, reparera och återanvända, inte alltid köpa nytt. Sen ska vi snåla på energi, använda förnybar energi och undvika att vår konsumtion ger utsläpp i andra länder. Till det kommer att vår natur för att vara robust i en långsiktig hållbar framtid behöver både bevaras och restaureras.

En av de för naturen viktigaste EU-händelserna under hösten 2023 var att Europeiska rådets ordförandeskap och företrädare för Europaparlamentet nådde en preliminär politisk överenskommelse om en förordning om restaurering av natur. Genom förslaget ska det införas återhämtningsåtgärder för minst 20 procent av EU:s land- och havsområden senast 2030, och för alla ekosystem som är i behov av restaurering senast 2050. Förordningen är en integrerad del av strategin för biologisk mångfald 2030 och ska hjälpa EU att fullgöra sina internationella åtaganden, särskilt den globala Kunming-Montreal-ramen för biologisk mångfald, som man enades om vid FN:s konferens om biologisk mångfald 2022 (COP15).

Sen har vi ett lokalt glädjeämne! *Havängslamm* tilldelades Den Biologiska Mångfaldens Pris 2023! Priset delades ut på konferensen Biologisk Mångfald i Skåne på Backagården i Höör den 19 november. Havängslamm är ett familjeföretag i Haväng på Österlen. På gården som drivs ekologiskt finns ca 1200 tackor, ett 70-tal dikor, ca 40 hästar och ett antal duktiga vallhundar. Ett 70-tal bikupor fulla av bin kan också räknas in bland djuren. Läs om Havängslamm [här](#) och om motiveringen till priset [här](#).

Läs gärna Therese Lindgrens och Naturskyddsföreningens årsbok - [Viktigt på riktigt!](#)

För övrigt noterar jag att ett förslag till ny nationalpark i Nämdöskärgården är på remiss, en ny marin nationalpark i Östersjön.

Välkommen till programpunkterna!

Hälsningar,
Thomas Hansson

Omslagsbild: En sandödlehane njuter av vårsolens värme vid foten av Stenshuvud. Inför vårens parningsperiod skiftar hanarnas kroppssidor till en smaragdgrön färg. Notera de blodfyllda fästingarna som sitter i armvecket och vid öronöppningen, där ödlan inte kommer åt att bita bort dem.

Premiär för programutskick i elektroniskt format

Som vi tidigare berättat har ungefär 80% av den del av din medlemsavgift som kommer kretsen (ÖNF) tillgodo ätits upp av portokostnaden. Därför skickar vi från och med nu ut programmet endast som en PDF till de medlemmar – fullbetalande såväl som familjemedlemmar – som angivit sin e-postadress till Naturskyddsföreningen. Det har majoriteten av er redan gjort.

Om du fick pappersvarianten av det här programmet levererat av PostNord har vi *inte* din e-postadress – eller så är den adress du en gång angav inte i bruk längre. Vill du hjälpa oss att ytterligare kapa portokostnader (betänk att brevportot steg med 20% vid årsskiftet) kan du då lägga in din epostadress via den här websidan:

<https://www.naturskyddsforeningen.se/komplettera/uppdatera-kontaktuppgifter/>

Om du av någon anledning inte kan logga in och komplettera dina uppgifter via ovanstående websida så kan du be vår ordförande att fixa det. Maila i så fall honom ditt önskemål på adressen

hanssonstomas@gmail.com

Vad hände med samåkning till aktiviteterna?

Trots våra försök att sporra samåkning till exkursionsmålen har väldigt få bitt om skjuts och många har uttryckligen velat ta sig till exkursionsmålet på egen hand. Till stor del beror det på att många utgår från byarna och inte passerar Simrishamns tätort på vägen till exkursionsmålet.

Nu ger vi upp våra ansträngningar att få till en "generell" och organiserad samåkning. Vi anger därför bara *en* tid, vilket i de flesta fall är då vi samlas vid *exkursionsmålet*.

Du som inte kan ta dig till exkursionsmålet på egen hand och inte kan få skjuts av medföljande vänner uppmanas att i god tid innan exkursionen ringa till den funktionär som listas under den aktuella programpunkten. Vi skall göra vårt bästa för att även du som är bilfri kan hänga med ut!

Biosfärföreningen för Österlen har bildats

De gångna två åren har Kiviks Museum och ÖNF samverkat kring projektet "*Biosfärområde Österlen – en möjlighet?*" Nu har en helt egen, ideell förening bildats, där du som privatperson kan bli medlem. Du kommer att hitta information om aktiviteter på föreningens websida (som är under uppbyggnad); www.biosfarosterlen.se

Redan nu kan du i kalendern skriva in två aktiviteter.

Ett informations- och medlemsmöte hålls på Skeppet (Marint centrum, Simrishamn) onsdag 24 januari kl. 16:30 – 19:00. Mer info via websidan. Obligatorisk föransmälan senast 20 januari.

Den första ordinarie årsstämman hålls på Skeppet onsdag 20 mars kl. 18:00 – 20:00. Där ges också info om föreningen. Obligatorisk föransmälan senast 17 mars.

Vill du engagera dig i arbetet så hör av dig till info@biosfarosterlen.se

Fågelskådning vid Simrishamns hamn

Söndag 18 februari kl. 10:00

Vi tar en promenad vid Simrishamns småbåtshamn och spanar efter fåglar som trotsat kylan och stannat på våra breddgrader. Med start vid hamnkiosken vandrar vi längs hamnpromenaden – kanske ser vi smådoppingar? – och bort mot Revet. Kan vi till äventyrs hitta någon kungsfiskare i Tommarpsån? Olle Månsson är vår ciceron under promenaden.

SAMLING klockan 10:00 vid [hamnkiosken](#) i Simrishamn.

TA MED fika i ryggsäck, sittunderlag och kikare.

KONTAKTPERSON: Ann-Marie, 0730–815806

Naturvårdsinsats på Hörjelgården

Lördag 09 mars kl. 10:00

Hörjelgården är en naturskön pärla som ligger en knapp mil nord-nordväst om Tomelilla. Gården och dess omgivande marker donerades till Naturskyddsföreningen i Skåne 1976. Idag drivs Hörjelgården som en natur- och kulturskola med historisk markvård, biologisk forskning och utbildning som teman. Du kan läsa mer om gården [här](#).

Vi besöker gården på en av de ”publika” dagarna för att hjälpa till med röjning i markerna samt med eldning av rishögar. Berätta för Thomas om du vill ha, eller kan erbjuda, skjuts.

SAMLING klockan 10:00 vid [Hörjelgården](#).

TA MED arbetshandskar och lunch. (Kaffe för fikapaus bjuds det på.)

KONTAKTPERSON: Thomas, 070–9472677

Årsmöte + föredrag

Torsdag 14 mars kl. 18:30

Härmed kallas alla medlemmar i ÖNF till ordinarie årsmöte. Vi summerar året som gått, väljer funktionärer för kommande verksamhetsår, och dryftar framtida verksamhet. Motioner skall ha inkommit till styrelsen senast en månad innan mötet. Vill du engagera dig i styrelse- eller föreningsarbetet får du gärna höra av dig i förväg till valberedningen eller styrelsen.

Efter årsmötesförhandlingarna talar Kristoffer Hewitt om ”*Rewilding Britain* - en annan väg att öka den Biologiska Mångfalden?” Kristoffer har jobbat med naturvård i England i nästan 30 år, mest med Natural England (en statlig organisation som motsvarar Naturvårdsverket). Under hans arbete med *Knepp Rewilding* i West Sussex, inte långt från flygplatsen London–Gatwick, har de sett ett typiskt engelskt landskap omvandlas till ett vilt område med näktergal, turturduva, sälgskimmerfjäril, bäver och vit stork. Du kan tjuvläsa om projektet [här](#).

Fika bjuds det också på.

PLATS: [Österlensalen på Österlengymnasiet](#), Fredsdalsgatan 7, Simrishamn. Entrédörren är låst, så du får knacka på fönstret om du kommer sent.

KONTAKTPERSON: Thomas, 070–9472677

Geologi vid Andrarums alunbruk

Lördag 23 mars kl. 10:00

Under kunnig ledning av professor emeritus Kent Larsson lär vi oss mer om skiffer, alun, uran och olja. Vid ruinerna av det gamla alunbruket berättar Kent om traktens industri- och kulturhistoria. Vi tittar också närmre på de gamla skifferbrotten – kanske du hittar några trilobiter som vilat där i en halv miljard år?

SAMLING klockan 10:00 vid den nyanlagda *östra* parkeringsplatsen som ligger precis intill ruinerna av det gamla alunbruket. Kommer du från Eljaröd så kör du alltså upp till höger på vägen mot Bertilstorp; P-platsen (som är [utmärkt på Google Maps](#)) ligger till vänster efter ca en halv kilometer.

TA MED fikakorg och sittunderlag.

KONTAKTPERSON: Thomas, 070–9472677

Vårvandring vid Grevlunda

Söndag 07 april kl. 10:00

Vi vandrar upp igenom skogs- och fäladsmarker mot källan till Mölleån i östra delen av Grevlunda. Beroende på hur tidig våren är kanske tranorna, som brukar häcka där, redan har kommit och några vårblommor sett dagens ljus. Vår guide är Ann-Marie Camper som känner alla stigar i trakten.

Det är en relativt brant stigning och *vi kommer att ta oss över stängsel och stengården* så det är inte en alldeles enkel vandring. Delar av den passerar även en fuktig mark så bra på fötterna är ett måste.

SAMLING klockan 10:00 vid adress [S:t Olofsvägen 128](#), Vitaby.

TA MED fika i ryggsäck och gärna en kikare.

KONTAKTPERSON: Ann-Marie, 0730–815806

Reptilspaning på Stenshuvud

Lördag 20 april kl. 10:00

Stenshuvud är den enda platsen i Skåne där alla våra sex reptilarter numera förekommer. Lättast att få syn på är vanlig snok, huggorm och sandödlor. Just nu börjar snokarna så sakteliga att runda av sin parningsång, medan huggormarna och sandödlorna mestadels solar sig i väntan på amorösa aktiviteter i maj månad. Vi smyger omkring mellan Krivareboden och Jättens Port för att försöka spionera på dem. Björn Lardner visar var de brukar hålla till och berättar om deras liv och leverne. *Bitvis går vi över klappersten som kräver en stadig fot.*

SAMLING klockan 10:00 [vid Naturum](#).

TA MED fika i ryggsäck och gärna en kikare med kort närgräns.

KONTAKTPERSON: Björn, 070–2687171

Fåglar och blommor vid Tjörnedala

Lördag 04 maj kl. 09:00

Vi spetsar öronen och lyssnar efter vårfåglarnas sång i den vackra strandskogen nedanför Tjörnedala.

Fågelkännaren Lennart Jeppsson hjälper oss att lista ut vem som är vem i kören.

Därtill berättar Kristoffer Hewitt om den blomma som ligger honom extra varmt om hjärtat: backsippan.

SAMLING klockan 09:00 vid [P-platsen 150 m väster om Tjörnedala konsthall](#).

TA MED kikare och fika i ryggsäck.

KONTAKTPERSON: Kristoffer, 073–3291741

Lövsprickningspromenad vid Forsemölla

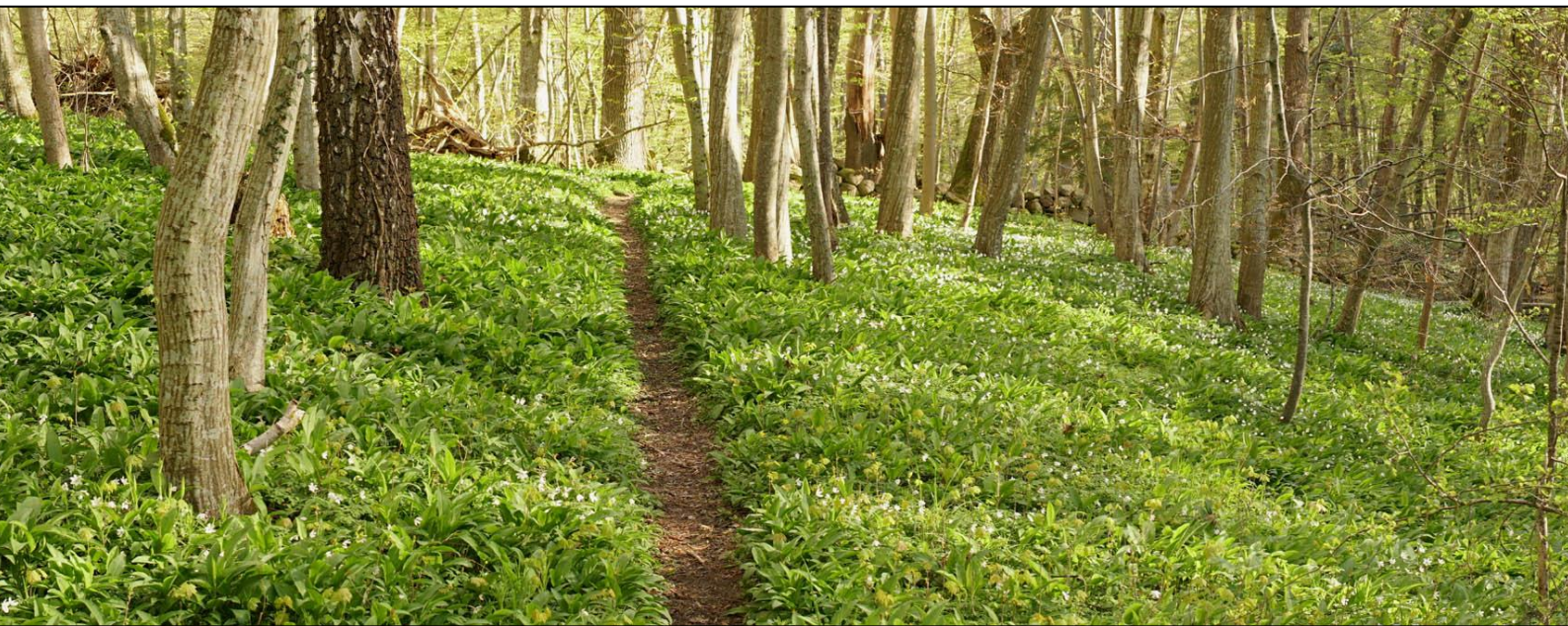
Söndag 12 maj kl. 10:30

Första halvan av maj är en fantastisk tid. Vårblomningen på marken finns delvis kvar och trädens knoppar vecklas ut till löv i skira gröna färger. En av de underbaraste platserna vi har i vårt område är ravinen vid Forsemölla dit vi tar oss idag. Längs några av de olika stigarna i bokskogen kan vi njuta av den skira vårgrönskan och lyssna till fåglarnas vårsång. Kanske hör vi grönsångare som är bokskogssalens karaktärsfågel. Vi fikar i sol och lä i någon glänta. För visst skiner solen den 12:e maj! *Var beredd på att gå i sluttande terräng.*

SAMLING klockan 10:30 vid [P-platsen till reservatet](#) intill Sträntevägen som löper från Rörum till Östra Vemmerlöv, 1.2 km från T-korsningen där man viker av från Rörums byaväg in på Sträntevägen. Du kan från Simrishamn station ta buss Skåneexpressen 3 (avgång kl. 09:41) till hållplats Rörum Hendricksson väg (ankomst kl. 09:55); sedan är det en promenad på 1.9 km till mötesplatsen.

TA MED fika i ryggsäck.

KONTAKTPERSON: Thomas, 070–9472677

Hjortar och grodor i Ållskogstrakten

Lördag 18 maj kl. 20:00

I trakterna väster om Fyledalen finns flera naturreservat med orkideer och många spännande djur. Exakt vad vi fokuserar på denna lördagskväll beror på vädret. Är det varmt och någorlunda stilla besöker vi en undangömd pärla som inte många känner till: [Skoghusets Enefälad](#). Här finns en månghundrahövdad klockgrodepopulation som, om vädret är gynnsamt, bjuder på en fantastisk, klämtande ljudmatta. Ätliga grodor knorrar från dammarna och när det mörknar drar lövgrodorna igång med sin skorrande konsert. Här ser vi även gråhakedopping och med litet tur kanske någon dov- eller kronhjort. *Du behöver rulla under ett taggrådsstängsel och klättra över en stengärdsgård.*

Är vädret inte gynnsamt för grodor siktar vi istället på en promenad genom de omväxlande busk-, betes- och skogsmarkerna i [Skogshejdans naturreservat](#). Här kan vi bl.a. få se hjortar, orkideer och kanske vildsvin. På vägen hemåt kör vi sakta genom en del av Fyledalen och spanar efter vilt.

Det finns bara plats att parkera ett par, tre bilar vid exkursmålet så vi kommer vara tvungna att i möjligaste mån samåka – om inte från Simrishamn så åtminstone ifrån en samlingsplats i Fyledalen. Starttiden 20:00 avser vår avresa från Simrishamn. Hemkomst till Simrishamn strax efter midnatt.

OBLIGATORISK FÖRANMÄLAN till Björn, 070–2687171, senast torsdag 16 maj.

TA MED handkikare, pannlampa eller ficklampa för att undvika att snubbla i mörkret, fika (i ryggsäck) och fukttåliga skor eller stövlar.

Strandvandring vid Stenshuvud

Söndag 02 juni kl. 10:00

Under hösten 2023 hade vi ett oväder som hette Babet, hårda vindar tog sanden från stranden. Nu ett drygt halvår senare gör vi en vandring längs kusten och ser hur det ser ut. Har sanden kommit åter? Hur påverkas vår kust av klimatförändringar? Vad händer i vår närhet när havet stiger och extremväder blir vanligare? På plats talar vi om detta och ser med egna ögon på effekterna. Thomas Hansson leder vandringen och ger lite perspektiv på strandens utveckling under de senaste årtiondena, århundradena och årtusendena. Denna strandvandring är ett samarrangemang med Naturum Stenshuvud. Deltagarantalet är begränsat – först till kvarn...!

OBLIGATORISK FÖRANMÄLAN till naturum.stenshuvud@lansstyrelsen.se

SAMLING klockan 10:00 [vid Naturum](#).

TA MED fika i ryggsäck.

KONTAKTPERSON: Thomas, 070–9472677

De vilda blommornas dag

Söndag 16 juni kl. 10:00

Just idag går tusentals människor på blomstervandringar och blomsteraktiviteter i Sverige, Norge, Finland, Island, Danmark och de därtill hörande Färöarna och Grönland. Så gör även vi.

I år guidar Johan Niss, skicklig botaniker och tidigare ÖNF-sekreterare, oss bland ståndare och pistiller vid [naturreservatet Sträntemölla–Forsemölla](#). Häng med och lär dig mer om växternas fascinerande värld!

SAMLING klockan 10:00 vid [P-platsen till reservatet](#) intill Sträntevägen som löper från Rörum till Östra Vemmerlöv, 1.2 km från T-korsningen där man viker av från Rörums byaväg in på Sträntevägen.

TA MED fika i ryggsäck, gärna flora och lupp.

KONTAKTPERSON: Ingrid, 070–9630308

Vildbin vid Tobisvik

Söndag 07 juli kl. 10:00

Det finns ca 300 arter bin i Sverige, inräknat ett 40-tal humlor. Somliga är ganska stora, andra väldigt små. Många av dem har väldigt speciella levnadssätt – en del tapetserar sina barnkammare med blad, andra murar sina bon, somliga kan bo i snäckskal, och ytterligare några parasiterar på bon av andra bin.

Vi gästas idag av bi-experten Göran Holmström från Malmö, som tar oss med på en promenad i Tobisviksområdet. Göran berättar bl.a. om vilka bin som gillar vilka blommor, och hur deras liv ser ut. Du kan få tips om hur du kan göra din trädgård mer bi-vänlig.

SAMLING vid den nordligaste parkeringsplatsen längs Tobisvägen, alltså strax nordväst om entrén till campingen, klockan 10:00.

TA MED fika (lämpligen i ryggsäck); gärna lupp och håv om du har.

KONTAKTPERSON: Kristoffer, 073–3291741

Nattfjärilar vid lampa och lakan

Lördag 27 juli klockan 22:00

Vi tillbringar ett par timmar före midnatt vid lakanet som hänger intill UV-lampan. Förhoppningsvis är det varmt och stilla, och som en följd därav bra fart på nattflyn, spinnare, och kanske rent utav någon stor och imponerande svärmare. Förhoppningsvis får vi hjälp av artspecialisten Partik Celandier, och kanske någon mer, att artbestämma de flygfän som dras till ljuset och lakanet.

Skulle det till äventyrs vara dåligt nattfjärilsväder kan vi komma att flytta fram aktiviteten en vecka. Ring till Björn, 070 –2687171, och kolla hur det blir innan du åker för att möta upp!

PLATS: Vi riggar lakanet vid "Kopparödlebacken" strax intill korsningen mellan Snoggevägen och Svennavägen, några hundra meter söder om S:t Olof. Länk till karta finner du [här](#). Spana efter det blåvita ljuset från lampan.

Parkera vid byn eftersom obehörig motortrafik är förbjuden på grusvägarna!

TA GÄRNA MED solglasögon som skyddar mot lampans UV-strålning, samt pannlampa eller ficklampa för att inte snubbla i mörkret. Har du någon fälthandbok om nattfjärilar kommer den säkert till nytta. Fika, sittunderlag och kamera kan vara trevligt att ha med.

KONTAKTPERSON: Björn, 070–2687171

VI TIPSAR:

Lördag 27 juli är det storksläpp vid Hemmestorps mölla. Mer info finner du [här](#).

Fågelskådning vid Kivik och Torupa flo

Söndag 18 augusti kl. 09:00

Nu när flyttfåglarna sträcker söderut spanar vi efter dem på två platser i kommunens norra del. Först besöker vi Kivik och skådar vid vassområdet strax söder om hamnen. Här finns ett litet fågelgömsle liknande det vid Revet i Simrishamn. Vi spanar efter bland annat sjöfåglar, och kanske vi även lyckas se den färggranna kungsfiskaren?

Sedan åker vi till Torupa flo – en inlandslokal som ligger några kilometer nordväst om Kivik. Här finner man ofta flera olika arter vadarfåglar sida vid sida med smådoppingar och diverse änder. Kanske flyger någon kärrhök förbi? De som inte fått nog efter detta kan fortsätta till Haväng eller Vitemölla.

SAMLING vid [P-platsen omedelbart sydost om Kiviks hamn](#) klockan 09:00.

TA MED handkikare och/eller tubkikare samt fika.

KONTAKTPERSON: Björn, 070–2687171

Österlens Naturskyddsförening

1K likes • 1.1K followers

ÖNF:s hemsida, Facebook och e-postadress

ÖNF har en hemsida varifrån du kan ladda ner programmet som en PDF. Adressen är <https://osterlen.naturskyddsforeningen.se/>

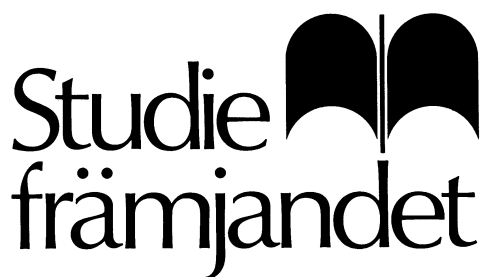
Vi finns också på Facebook. Om du "följer" vår sida ökar chansen att du nås av aktuell information och påminnelser om våra aktiviteter. <https://www.facebook.com/OsterlensNaturskyddsforening/>

ÖNF har en e-postadress: osterlen@naturskyddsforeningen.se

Styrelse och funktionärer för Österlens Naturskyddsförening

(fram till årsmötet 2024)

Ordförande:	Thomas Hansson, 070–9472677
Vice ordförande:	Margareta Wirén, 0414–13115 eller 070–5356199
Sekreterare:	Björn Lardner, 070–2687171
Kassör:	Ingrid Popovics, 070–9630308
Ledamot:	Claes Hansson, 070–5129988
Ledamot:	Ann-Marie Camper, 0730–815806
Ledamot:	Kristoffer Hewitt, 073–3291741
Suppleant:	Inge Erlandsson, 070–5375421
Suppleant:	Per Turesson, 070–7873232
Suppleant:	Kerstin Mantin, 072–1556634
Revisor:	Agne Paulsson, 0730–203368
Revisor:	Barbro Chiru, 0414–10013
Revisorsuppleant:	Eva Cederberg, 070–9562636
Valberedning:	Elisabeth Arvidsson, 0414–72388 eller 073–0657107
Valberedning:	Lena Olsson, 076–8111343

Samarbete med Studiefrämjandet

Studiefrämjandet och ÖNF samarbetar på flera olika sätt, i allt från enstaka arrangemang, föreläsningar och som bollplank i olika frågor. Genom åren har de haft vänligheten att kopiera upp programmet åt oss. Läs mer här: www.studieframjandet.se

För dig som ännu inte är medlem i Naturskyddsföreningen

Österlens Naturskyddsförening (ÖNF) verkar i Simrishamns kommun. Som medlem i ÖNF är du samtidigt medlem i Naturskyddsföreningen och får tidskriften Sveriges Natur – antingen hem i brevlådan eller digitalt. Medlemmar får bland annat 10% rabatt på resor med SJ genom att logga in via Naturkontakt – Naturskyddsföreningens portal för medlemmar.

Du kan lösa medlemskap via webben,

<https://www.naturskyddsforeningen.se/stod-oss/bli-medlem/>

Om du bor i Simrishamns kommun blir du automatiskt slussad till ÖNF.

Vill du bli medlem i krets på *annan* ort än din hemkommun kan du sedan kontakta medlem@naturskyddsforeningen.se och be dem att flytta ditt medlemskap till önskad krets. Det finns även kretsar i Tomelilla, Ystad, Kristianstad, och många andra skånska kommuner. Kom gärna och prova på; du måste inte vara medlem för att delta i våra evenemang!

Programsammanfattning

Söndag 18 februari	Fågelskådning vid Simrishamns hamn
Lördag 09 mars	Naturvårdsinsats på Hörjelgården
Torsdag 14 mars	Årsmöte + föredrag om Rewilding
Lördag 23 mars	Geologi vid Andrarums alunbruk
Söndag 07 april	Vårvandring vid Grevlunda
Lördag 20 april	Reptilspaning på Stenshuvud
Lördag 04 maj	Fåglar och blommor vid Tjörnedala
Söndag 12 maj	Lövsprickningspromenad vid Forsemölla
Lördag 18 maj	Hjortar och grodor i Ållskogstrakten
Söndag 02 juni	Strandvandring vid Stenshuvud
Söndag 16 juni	De vilda blommornas dag
Söndag 07 juli	Vildbin vid Tobisvik
Lördag 27 juli	Nattfjärilar vid lampa och lakan
Söndag 18 augusti	Fågelskådning vid Kivik och Torupa flo